

Kitabın adı: Kadriye Kut, *Veysel Cehdi Kut-Hayati ve Şiirleri*, Sivas, 2002.

TAKDİM

Dr. Dođan KAYA

“Âşık, halk şairi, saz şairi, ozan, Hak şairi, kalem şairi” kavramları öteden beri zihnimizi meşgul etmekte. Sakaođlu kısmen bu konuya açıklık getirdi ama hâlâ bu konunun aydınlandığına kani değilim.

Ben, halk şiirini ortaya koyan kişileri dört gruba ayırıyorum.

1. Anonim şiir söyleyenler: Temsilcisi avamdan ve adı bilinmeyen insanlar.

2. Âşıklar-Ozanlar-Saz şairleri: İrticalen şiir söyleyen, saz çalabilen, makamları olan, hikâye de anlatabilen sanatçılar.

3. Halk şairleri: Şiirlerini yazarak vücuda getiren okur-yazar olan veya olmayan sanatçılar.

4. Âşık tarzı şiir yazan şairler: 8 veya 11 hece ile âşık tarzı şiirler yazan, mahlas da kullanabilen tahsilli şairler.

İlk maddeyi bir kenarda tutacak olursak âşık tarzı şiirler ortaya koyan bu insanların çeşitli özellikleri, işi daha girift hale getirmektedir. Konuyu daha da açacak olursak;

*Ruhsatî, Emsalî, Meslekî, Talibî, Feryadî, Seyit Türk, Seyit Yalçın, Minhacî, sazı olmayan, irticali olan şairlerdir.

*Sefil Selimî, Erdem Can, Kaptanî, Gülşadî sazı ve irticali olan şairlerdir.

*Veysel, Ali Sultan, Muhlis Akarsu sazı olan ancak irticali olmayan şairlerdir.

*Veysel, Derdiment, Deryanî, Kaya Yalçın ümmi şairlerdir.

*İsmetî, Kul Gazi, Kelamî şiirlerini yazarak vücuda getiren tahsilsiz şairlerdir.

* Ali Dođan, Recep Kızılkaya, Ruhsati Erođlu, Mazlumî (Uđur Kaya) yüksek tahsilli ve yazdığı âşık tarzı yazdıkları şiirlerini sazla terennüm eden şairlerdir.

*Ali Şahin Canozan, Musa Tektaş, Battal Emre, İhsan Akpınar yine tahsilli ve âşık tarzı şiirler yazan, saz çalmayan şairlerdir.

* Zeynelî (Doç. Dr. Zeynelabidin Makas) irticali olan; Türkî (Doç. Dr. M. Öcal Ođuz) irticali olmayan hece ile şiir yazan; Şahinoğlu (Yrd. Doç. Dr. Bekir Sami Özsoy) sazı olmayan, irticali kuvvetli, yüksek tahsilli ve âşık tarzı şiirler ortaya koyan kişilerdir.

Kime, hangi özelliğine ve nasıl ad vereceğiz? Görüldüğü gibi hece ile şiirler vücuda getiren şairlere bir ad vermek kolay görünmüyor. Şu halde yukarıda işaret ettiğimiz kavramları göz önünde tutarak kime ne diyeceğiz? 50 sene, 100 sene sonra bunlar söz konusu olduğunda, önce, eldeki şiirlere bakılarak “Şu tip şiirler şu sahaya, şu tip şiirler de şu sahaya ait” diye ayrıma tabi tutulacak; yukarıda saydığımız detaylar ikinci planda kalacaktır. Bunların tek ortak özellikleri ise; âşıklık geleneği çerçevesinde halkın ve ferdin konularını dile getirmeleri, *âşık tarzı şiirler* ortaya koymuş olmalarıdır. Bana göre bunların tamamını ihtiva eden terim; “halk şairi” gibi geliyor.

Bu kitapta hayatı ve şiirleri ele alınan Veysel Cehdi Kut ise, sazı, irticali olmayan bir şairimizdir. Okuryazar olmakla beraber tahsili de yoktur. Ustası olmadığı gibi çırağı da yoktur.

Âşıklar beldesi olan Sivas'ta bugünkü tespitlerime göre 490 civarında halk şairi vardır. Veysel Cehdi de halk kültürünü yansıtan yüzlerce yıldızdan birisidir. Hemen her konuda şiiri vardır ve genellikle hacimli şiirler vücuda getirmiştir. Oldukça prensipli olma özelliği şiirlerine de yansımıştır. Hangi şiiri hangi olay üzerine söylemişse özellikle yazdırma yoluna gitmiştir. Görme imkânı bulduğum sekiz defterde de bunları gözlemledim. Bu edebiyat araştırmacıları için bulunmaz bir fırsattır. Çünkü, biyografik çalışmalarda en fazla özel konularda ve bu tip konularda sıkıntı çekilmektedir.

Veysel Cehdi'nin 1000 civarında şiiri vardır. Şiirlerinde Veysel Cehdi, Veysel Cehdi Kut, Veysel, Veysel Kut Kemter gibi mahlaslar kullanmıştır. Teknik yönden maalesef “oldukça başarılıdır” diyemiyoruz. Ya ölçülerde ya da kafiye ve ayaklarda kusurları vardır. Bu kitapta kaydedilmiş olan şiirler, teknik ve konu yönünden iyi niteliği olanlardır.

“Kültür duvarımıza bir taş da benden olsun.” zihniyetiyle ve hayırlı evlat örneği göstererek kitaplığımıza bu eseri kazandıran rahmetli Veysel Cehdi Kut'un kızı Kadriye Kut'u, yüreктen kutluyorum. Eminim ki, Veysel Baba, şimdi yattığı yerde daha mutludur.

Sivas, 20 Mayıs 2002